

JEAN PHILIPPE RAMEAU (1683-1764)

LES INDES GALANTES

Proloog, vier tonelen, epiloog.

Libretto van Fuzelier. Muzikaal bewerkt door Paul Dukas en Henri Busser.

PROLOOG. HET PALEIS VAN HÉBÉ.

HÉBÉ sopraan
BELLONE alt
L'AMOUR sopraan

Hébé heeft alle jongemannen uit Frankrijk, Spanje, Italië en Polen uitgenodigd op een liefdesfeest. Bellone, de godin van de oorlog, komt echter tussenbeide, en roept de jongelingschap op haar ten strijde te volgen.

Cupido en zijn volgelingen, alleen achtergebleven, wijken naar ver afgelegene oorden waar zij de overwinning van Venus zullen trachten te bewerkstelligen.

EERSTE TONEEL. LE TURC GÉNÉREUX.

ÉMILIE sopraan
VALÈRE tenor
OSMAN bas

De Provençaalse Émilie is slavin van de Pasja Osman en verhaalt hem hoe zij tijdens haar huwelijksfeest door zeeroovers werd weggevoerd van haar beminde Valère. Osman poogt haar te troosten en te overtuigen van de liefde die hij voor haar voelt. In een van Rameaus beoemde meesterlijke stormscènes strandt een schip op

de kust en Émilie ontdekt Valère onder de schipbreukelingen. Osman ontdekt dat Valère de man is die hem vroeger uit slavernij bevrijd heeft en schenkt de twee gelieven de vrijheid, na hen met geschenken te hebben overladen.

TWEEDE TONEEL. LES INCAS.

PHANI dramatische sopraan
DON CARLOS tenor
HUASCAR bariton

Aan de voet van een vulkaan in Peru. De Spaanse officier Carlos is verliefd op het Indiaanse meisje Phani en poogt haar te bekeren. De Inca Huascar poogt eveneens haar gunst te winnen en is jaloers op Carlos. Hij is de hogepriester van de Zonne-cultus. Tijdens de eredienst wekt een aardbeving grote ontzetting. Huascar be-

schuldigt Phani ervan de oorzaak te zijn van de toorn van de Zonnegod. Carlos ontdekt echter dat Huascar zelf de aardbeving veroorzaakt heeft. De vulkaan komt tot uitbarsting en Huascar wordt onder de rotsblokken bedolven.

DERDE TONEEL. LES FLEURS.

FATIMA sopraan
ZAIRE sopraan
TACMAS tenor
ALI bariton

Cupido voert ons nu naar Perzië, waar de prins Tacmas verliefd is op Zaire, de slavin van zijn gunsteling Ali. Op zijn beurt is Ali verliefd op Fatima, die een slavin van Tacmas is. Tacmas dringt Ali's serail binnen, verkleed als een verkoopster, en toont Zaire zijn portret om te weten te komen of zij hem bemint. Fatima heeft eenzelfde plan opgevat en zich in mannekleren gestoken.

Verkleed als Poolse slaaf bezoekt ook zij Ali's serail, doch wordt door Tacmas voor een medeminnaar gehouden, die hij wil doorsteken. Op het laatste ogenblik herkennen echter allen elkaar, en de scène eindigt met een dubbel huwelijk dat door een bloemenfeest wordt opgeluisterd.

VIERDE TONEEL. LES SAUVAGES.

ZIMA sopraan
DAMON tenor
ADARIO tenor
DON ALVAR bariton

Ergens in Amerika.

JEAN PHILIPPE RAMEAU

De lichtzinnige Fransman Damon en de jaloerse Spanjaard don Alvar zijn beiden verliefd op de Indiaanse Zima, die echter trouw blijft aan haar verloofde Adario,

omdat zij haar liefde niet kan verenigen met ontrouw en jaloezie. Haar huwelijk met het opperhoofd Adario wordt gevierd met de ceremonie van de Vredespijp.

EPILOOG

In hetzelfde decor van de proloog vieren alle

medewerkenden de overwinning der liefde.

Rameaus werken, die lange tijd in de archieven onder het stof gelegen hebben, zijn de laatste jaren steeds meer onder de aandacht gekomen. In 1922 al herontdekte men in Parijs zijn 'Castor et Pollux' (1737), het werk dat algemeen als zijn meesterwerk beschouwd werd. De uitvoeringen van 'Hippolyte et Aricie' (1733) toonden dat ook dit werk nog steeds levensvatbaar is. Niemand had echter verwacht dat een werk van Rameau het tot een eclatant publiek succes zou brengen en de redding van de Parijse Opéra zou worden. Dit geschiedde in 1953, toen Maurice Lehmann het opera-ballet 'Les Indes galantes' aan de vergetelheid ontrukte. In een bewerking van Paul Dukas en Henri Busser (die ook de twee vorige werken van Rameau gerestaureerd had) kreeg het werk, onder leiding

van Louis Fourestier, een luisterrijke uitvoering, waaraan moeite noch kosten gespaard waren. Serge Lifar maakte de choreografie voor twee der tonelen, en in een luxueuze encensering (die bij vele critici het woord 'revue' op de lippen bracht) traden vrijwel alle belangrijke zangeressen en zangers van het theater er in op o.a. Hélène Bouvier als Bellone, Georges Vaillant als Osman, Suzanne Juyol als Phani, René Bianco als Huascar, Liliane Berton als Fatima, Mme Géori-Boué als Zima, Roger Gardes als Damon, René Verdière als Adario en Roger Bourdin als Don Alvar.

Het werk sloeg dermate in, dat het seizoen op seizoen moest worden herhaald, en het grootse aantal uitvoeringen behaalde gedurende deze periode.

PLATÉE

Proloog en drie akten. Libretto van Jacques Autreau (of Hautreau)
met retouches van Balot de Sauvo en Le Valois d'Orville.

PLATÉE, een najade op leeftijd	buffo-tenor	LA FOLIE	coloratuur-sopraan
JUPITER	bas	MOMUS	bariton en danseur
CITHERON	bariton	THALIE	sopraan
JUNON	sopraan	THESPI	tenor
MERCURE	tenor	L'AMOUR	sopraan
CLARINE	sopraan	EEN SATER	bariton

PROLOOG

Een landschap in Griekenland, tijdens de wijnoogst. Thespi wordt slapend gevonden en gevraagd iets te zingen, waar hij niet veel zin in heeft. Thalie komt op, vergezeld van Momus en stelt voor samen met Thespi een schouwspel op te voeren om 'de gebreken der ster-

felijken te verbeteren'. Cupido voegt zich nu bij het gezelschap, omdat men zonder liefde niets zou kunnen beginnen. Op deze wijze wordt 'de geboorte van het kluchtspel' gevierd met een hulde aan Bacchus.

EERSTE AKTE

Een landschap bij de berg Citheron, met een moeras op de voorgrond. Een onweer (een typisch element in Rameaus werken) woedt met hevigheid, en koning Citheron vraagt Mercurius wat de oorzaak hiervan is. Deze antwoordt dat het veroorzaakt wordt door de jaloerse Juno, die daarvoor alle reden heeft bij de vele escapades van haar gemaal Jupiter. Citheron stelt voor haar van die jaloezie te genezen. Hij weet in het moeras een nimf te wonen, Platée genaamd, wier charmes min of meer overrijp geworden zijn, maar die in de gelukkige waan is dat iedereen op haar verliefd is. Mercurius moet Jupiter er toe bewegen haar zogenaamd het hof te komen maken, en dan Juno daar van op de hoogte te stellen.

Platée komt nu uit haar moeras te voorschijn (aria *Que ce séjour est agréable*) en deelt haar nimf Clarine mede dat ze er van overtuigd is dat Citheron haar bemint. Ze baseert dit op het feit dat hij haar altijd probeert te ontlopen! Weliswaar is het maar een gewone sterveling, maar ten slotte moet ze toch een minnaar hebben en 'onze riviergoden zijn zo koud'. Ze roept de bewoners van het moeras op een koor aan te heffen ter ere van haar geliefde en een weinig verheffend gekwaak van kikvorsen en koekoekgeroep is daarop het antwoord. Platée begint nu Citheron met haar liefde te achtervolgen. Deze poogt haar te ontlopen, hetgeen Platée de kwakende aria doet uiten *Dis donc pourquoi? Quoi? Quoi? Dis donc pourquoi?* De benarde Citheron wordt